

Nr 184.

Af herrar **Wavrinsky** och **Bosson**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående suspenderande af vaccinationstvånget.

Med anledning af motioner af undertecknade, nr 5 och 97 samt af herr R. A. Wavrinsky i Saltsjöbaden, nr 254, till 1908 års Riksdag, hemställde Andra kammarens tillfälliga utskott nr 2, att Andra kammaren med bifall till herr R. A. Wavrinskys motion, nr 254, för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller om åstadkommandet af en allsidig utredning rörande behovet af ändringar i nu gällande föreskrifter rörande skyddskoppypningen i riket, samt att Kungl. Maj:t därefter ville till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill denna utredning må kunna föranleda.

Beträffande undertecknades motioner utlät sig utskottet bland annat sålunda: »Båda de nu nämnda motionärerna hafva hänvisat till en parlamentsakt af 1907, hvarigenom vaccinationstvånget upphäfts i England. Härmed förhåller det sig på följande sätt. År 1898 utfärdades en akt att på försök gälla i fem år, hvarigenom föräldrar fritogos från ansvar för underlåtenhet att vaccinera sitt barn, om de dels inom fyra månader från barnets födelse inför domstol på heder och samvete motiverade och förklarade såsom sin öfvertygelse, att vaccination vore för barnets hälsa skadlig, dels inom sju dagar härefter till vaccinationsföreståndaren inom distriktet öfverlämnade domstolens intyg öfver den afgifna förklaringen. Dessa bestämmelser fortforo att gälla alltjämt, men då det visade sig, att domstolarna voro olika stränga i fråga om bedömandet af motiveringen till de afgifna förklaringarna, och en del domstolar i vissa fall underkände vederbörandes uttalanden, så utfärdades 1907 en ny akt, hvarigenom bestämdes, att föräldrar endast hafva att inför fredsdomare

(eller annan behörig) inom fyra månader efter barnets födelse under edlig förpliktelse afgifva en helt kort skriftlig förklaring därom, att de äro öfvertygade om vaccinationens skadlighet för barnets hälsa, och att inom sju dagar därefter insända förklaringen till distriktets vaccinationsföreståndare. Men i England råda i afseende bland annat på folk-tätheten och kommunikationer m. m. förhållanden, som medgifva administrativa föreskrifter och åtgärder, hvilka alls icke kunna tillämpas i Sverige» och tillade: »då emellertid från åtskilliga synpunkter, som ofvan framhållits, starka skäl förefinnas för vaccinationsfrågans framförande till förnyad utredning och behandling, ställer sig utskottet på samma ståndpunkt som motionären herr R. A. Wawrinsky i Saltsjöbaden, hvilken påyrkat såväl allsidig *utredning* rörande behovet af ändringar i nu gällande föreskrifter angående skyddskoppymningen i riket som eventuellt *förslag* i ärendet, och hänvisar utskottet till af motionären anförd motivering.

Vid en sådan *allsidig* utredning lär gifvetvis äfven frågan om vaccinationstvångets upphäfvande eller begränsning komma under behandling.»

Andra kammaren biföll utskottets hemställan.

Vid ärendets föredragning i kammaren anförde undertecknad E. O. V. Wawrinsky följande: »Vid det förhållandet, att utskottets hemställan om en allsidig utredning af denna fråga således äfven omfattar de spörsmål, hvilka herr Bosson och jag i våra motioner framställt, nämligen om vaccinationstvångets antingen afskaffande eller inskränkande, har jag icke anledning till något annat yrkande än det, som innefattas i utskottets hemställan. Men jag vill erinra om, att någon allsidig utredning knappast kan komma till stånd, så vida icke äfven den uppfattning, som herr Bosson och jag representera, får sakkunniga målsmän vid denna utredning. Sådana sakkunniga målsmän saknas heller icke i vårt land, och jag tillåter mig att exempelvis nämna öfverläkaren vid medicinska afdelningen å länslasarettet i Falun, doktor Israel Holmgren.

Under förutsättning att utredningen på detta sätt kommer att äga rum, har jag icke något annat yrkande än om bifall till utskottets hemställan.»

Häruti instämde herr Bosson.

Första kammaren biträdde Andra kammarens beslut.

Vid föredragningen af ärendet i denna kammare yttrade herr Lorentz Petersson: »Ehuru jag icke är sakkunnig på det område, till hvilket

det nu föredragna ärendet hör, dristar jag dock att påpeka ett par förhållanden, som gjort mig »undrande och spörjande». Jag går då ut ifrån att de sakkunniga, läkarne, om icke så mycket i vårt land som i andra länder äro af skilda meningar rörande både vaccinationens och särskildt vaccinationstvångets behöflighet och berättigande.

Och i vaccinationens moderland har man ju, enligt hvad utskottet själfvt angifver, redan år 1898 principiellt brutit med vaccinationstvånget.

Nu är det ju så, att den sjukdom, mot hvilken vaccinationen skulle vara ett skydd, visat sig hafva förlorat sin kraft. Det kan, menar jag, icke bero bara på vaccinationen, ty enligt hvad upplyst blifvit, verkar vaccinationen allra högst 10 år. Således äro personer, som äro öfver tio års ålder, utsatta för smittofara, och ändå förekommer det ytterst sällan några smittkoppor i vårt land. Nyss har talats om en sjukdom, som med skäl kan kallas folkförödande, men det torde väl icke längre gälla om smittkoppor. Då vill jag fråga: hvarför skall man, när någon fara icke förefinnes, plåga de små barnen i alla landsdelar med denna vaccination, som ju är en inympning af ett gift och således icke kan i alla afseenden vara ofarlig. Hvarför kan man icke, i händelse det på någon ort skulle uppstå smittofara, då tillhandahålla det skyddsmedel, som vaccinationen innebär, och, om så behöfves, påbjuda tvångsvaccination. Jag tror icke ens, att detta senare behöfs, ty själfuppehållelsedriften gör nog, att man begagnar sådana skyddsmedel som erbjudas, i fall fara är på färde. Detta var nu den ena saken. Men jag vill äfven påpeka en annan. Det finnes en föreskrift, att det skall i kyrkoböckerna införas anteckning, om personer äro vaccinerade eller icke. Det skall sättas ett v för alla personer, som äro vaccinerade, och dessa anteckningar skola bevaras och från kyrkobok till kyrkobok öfverföras, så länge den personen lefver, äfven om han skulle bli 80, 90 år, och så verkar vaccinationen ej längre än högst 10 år! Hvad skall man kalla detta annat än en kolossal humbug?

Nu är lofvadt i förslaget, att det skulle blifva en »allsidig» utredning, och jag har naturligtvis ingenting däremot. Jag ville blott för min del påpeka önskvärdheten af att denna utredning verkligen blir allsidig och opartisk.»

Huru långt en sådan allsidig utredning af det samhällsviktiga ärendet sedan dess fortskridit ha vi oss ej bekant, men vi ha all anledning att befara, att det kommer att dröja ännu lång tid, innan något resultat är

att motse. Under tiden växer missnöjet med vaccinationstvånget och antager laglöshetens karaktär.

Det är icke såsom Andra kammarens tillfälliga utskott, som behandlade denna fråga, förmenade, att »bland läkarna i vårt land och i utlandet enstaka röster höjts för tvångets upphäfvande». Enligt tidsskriften »Hälsövännen» nr 5 i mars 1908, har *Svenska provinsialläkareföreningen* på sitt årsmöte i Sundsvall den 8—10 juli 1907 haft vaccinationsfrågan uppe, och föreslogs därvid till öfverläggningsämne för nästa årsmöte bland andra: »*Är det fortfarande nödvändigt att bibehålla vaccinationen med de kraftiga hjälpmedel, hvaröfver vår tid förfogar för att hindra smittas spridande?*»

Erfarenheten visar, att för hvarje år ett ständigt växande antal föräldrar undandraga sig vaccinationstvånget för sina barn och hellre underkasta sig hvilka olägenheter och straffåtgärder som helst än utsätta sina barn för den våda de se i vaccinationen. Förste provinsialläkaren i Malmöhus län meddelar till dömes i sin inspektionsberättelse 1909, att i staden Hälsingborg knappast mer än 21 % af de yngre barnen äro vaccinerade. Ja, det har meddelats oss af praktiserande läkare, att det finnes landsändar i Sverige, där befolkningen så godt som allmänt vägrar att låta vaccinera sina späda barn.

Det växande missnöje, som tvångsmedel i detta hänseende numera skapar, visar, att saken är allvarsam och att det kräfvades snara åtgärder för missnöjets undanröjande.

Under fjolåret vände sig Svenska vegetariska föreningen till Kungl. Maj:t med följande skrifvelse, affattad af dess vice ordförande, provinsialläkaren med. dr A. Lindwall:

Till Konungen!

Svenska vegetariska föreningen, hvars uppgift är att verka för ett i allo sundt och naturenligt lefnadssätt, beslöt vid sitt årsmöte i Jönköping den 26 sistlidne juli en underdånig hänvändelse till Eders Kungl. Maj:t i här nedan afhandlade folkhygieniska samhällsangelägenhet.

Den allmänna tvångsvaccinationen af späda barn kan numera icke anses äga berättigande. Smittkoppsjukdomen har nämligen sedan lång tid icke varit endemisk inom vårt land, och bästa betingelser förefinnas för såväl sjukdomens utestängande därifrån som dess framgångsrika behandling i händelse af dess införsel trots all vaksamhet. Vidare förekommer ju icke härstädas tvångsympning i profylaktiskt syftemål för

andra epidemiska sjukdomar, af hvilka ju många för oss äga en ojämförligt större aktuell betydelse än smittkopporna. Men tvångsvaccinationen är icke blott öfverflödig, den innebär dessliques en stor fara för de små barnen, särskildt om de äro konstitutionellt svaga. Talrika fall hafva beskrifvits, i hvilka, genom den s. k. »skyddskoppymningen», förvärfvats tuberkulos och syfilis, eller då varfeber inympats, eller då hårdnackade utslagssjukdomar följt vaccinationen i spåren, eller då långvarig, ja obotlig sjuklighet och efterblifvenhet kunnat hos ett förut i allo friskt och löftesrikt barn dateras från ympningstillfället.

Dessa och andra omständigheter i förening hafva försatt tvångsvaccinationen i ohjälplig misskredit hos såväl den stora allmänheten som många läkare. Med hvarje år ökas progressivt antalet af annars laglydiga föräldrar, som i berörda hänseende tvingas till lagtrots, emedan deras föräldrakärlek och föräldraansvar förbjuda dem att låta barnen undergå ett ingrepp, som — tvifvelaktigt till sin nytta — alltid är förbundet med ett ingalunda ofarligt akut febertillstånd och ofta synes vålla kroniska lidanden af mer eller mindre ödesdiger art.

På grund af det nu anförda och stödd på sitt program vågar Svenska vegetariska föreningen härmed i underdånighet anhålla, att — där så önskas — anstånd med vaccination må lämnas, till dess den vid 1908 års riksdag begärda utredningen i vaccinationsfrågan utmynnadt i ett riksdagsbeslut, som — såsom vi hoppas — torde afskaffa vaccinationstvånget.

Underdånigst
Svenska vegetariska föreningens styrelse.

Denna inlaga, som väckt uppmärksamhet äfven i vetenskapliga kretsar och bland annat aftryckts i den ansedda norska »Ugeskrift for Læger», som utgifves i Bergen, är uttrycket för en vidt utbredd mening.

Medicinalstyrelsen har emellertid afstyrkt denna åtgärd.

Då det i vaccinationens hemland, England, varit möjligt att utan fara eller olägenhet utbyta vaccinationstvånget mot en anmälningsplikt, vänta naturligen de bekymrade föräldrarna, att samma åtgärd, om också med någon inskränkning för glesare befolkade eller med kommunikationer sämre försedda landsdelar, skall kunna vidtagas äfven här i landet. För att dämpa det växande bekymret och mildra intrycket af den rådande laglösheten synes det oss lämpligt och väl befogadt, att, intill dess Riksdagen på grund af utredningen hunnit fatta beslut, vaccinations-

tvånget suspenderas, där ej detsamma af vederbörande tjänsteläkare jämte hälsovårds- eller kommunalnämnd på grund af omedelbart hotande fara i viss omfattning påfordras.

Vi hemställa därför,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tillfälle måtte beredas föräldrar, som hos vederbörande myndighet därom ansöka — under villkor och bestämmelser, som kunna befinnas nödiga och intill dess Riksdagen efter skedd allsidig utredning i ämnet fattat beslut — *vinna anstånd med vaccination af sina barn.*

Stockholm den 1 februari 1910.

Edvard Wavrinsky.

Per N:son Bosson.

I motionen instämma:

<i>Sam. Söderberg.</i>	<i>B. P. Ersson.</i>	<i>Adolf Janson</i> i Bråten.
<i>Nils Larsson.</i>	<i>Linus Lundström.</i>	<i>Gottfr. Thavenius.</i>
<i>L. Gust. Broomé.</i>	<i>Sven Linders.</i>	<i>Karl Otto.</i>
<i>J. P. Igel.</i>	<i>A. Thylander.</i>	<i>Aug. Ifvarsson.</i>
<i>O. G. Erikson.</i>	<i>Joh. Ström.</i>	<i>Johan Forssell.</i>
<i>Smeds Lars Olsson.</i>	<i>Ollas A. Ericsson.</i>	<i>A. Hansson</i> i Solberga.
<i>Alfr. Lundgren.</i>	<i>O. H. Waldén.</i>	<i>Janne Tynell.</i>
<i>John Erlansson.</i>	<i>Jöns Pålsson.</i>	<i>P. Zimdahl.</i>

Rättelser:

i motionen nr 134 i Andra kammaren:

Å sid. 3 rad. 5 *står:* från kamrarnas sida
läs: från kommunernas sida

i motionen nr 136 i Andra kammaren:

Å sid. 10 rad. 22—23 (slutet af klämman)
står: och 800 kronor må läggas till tjänstgöringspengarna.
läs: och återstoden (100 kr. af första ålderstillägget och hela andra)
må läggas till tjänstgöringspengarna.

i motionen nr 140 i Andra kammaren:

Å sid. 4 rad. 12 nedifr. *står:* visserligen anses allt fortfarande
läs: visserligen allt fortfarande

Å sid. 7 rad. 2 nedifr. *står:* icke kan åvägbringas.
läs: icke vid denna riksdag kan åvägbringas.

Å sid. 8 rad. 4 *står:* komma att utgå
läs: komme att utgå